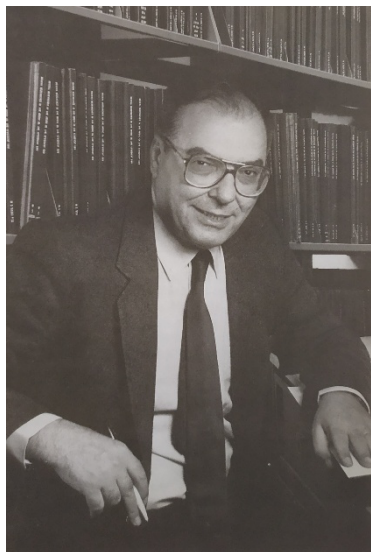


ΒΛΑΣΙΟΣ ΦΕΙΔΑΣ

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ



Ο Επίτιμος Καθηγητής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ), Επίτιμος Διδάκτωρ του ΑΠΘ και Ομότιμος Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής Αθηνών κ. Βλάσιος Φειδάς γεννήθηκε στις 19 Φεβρουαρίου του έτους 1936 στο Κιάτο της Κορινθίας. Είναι απόφοιτος της περιώνυμης πλέον *Εκκλησιαστικής Σχολής Κορίνθου* και το 1959 πτυχιούχος (με τον βαθμό άριστα) της Θεολογικής Σχολής Αθηνών. Ακολούθησε μεταπτυχιακές σπουδές στα Πανεπιστήμια του Δουβλίνου (1960-1961), του Στρασβούργου (1961-1963) και της Χαϊδελβέργης (1963-1964). Εδικεύθηκε στην Εκκλησιαστική Ιστορία, στη Σλαβολογία και στο Εκκλησιαστικό Δίκαιο. Στο Ινστιτούτο Εκκλησιαστικού Δικαίου του Πανεπιστημίου του Στρασβούργου εκπόνησε διδακτορική διατριβή με τίτλο «*Le Règlement du prince Vladimir. Origine et fondements juridiques*» και ανακηρύχθηκε παμψηφεί διδάκτωρ (Νοέμβριος 1963) με πολύ θετικές κρίσεις. Η Διδακτορική του Διατριβή αφορούσε την *επίδραση των πηγών του Βυζαντινού και του Κανονικού Δικαίου στη διαμόρφωση του πρώιμου Ρωσικού Δικαίου*. Μετά την εκπλήρωση των στρατιωτικών του υποχρεώσεων, κατά τις οποίες -μετά από επιτυχείς γλωσσικές εξετάσεις- κατείχε τη θέση του διερμηνέως στη γραμματεία των Ανακτόρων (1964-1966), διορίσθηκε ως Επιμελητής του Σπουδαστηρίου Πρακτικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών (1966).

Το έτος 1969 εξελέγη υφηγητής, το 1970 έκτακτος καθηγητής και το 1975 τακτικός καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών μέχρι το έτος 2003, όταν αποχώρησε ως Ομότιμος. Μεταξύ των ετών 1981 και 1983 διετέλεσε κοσμήτορας της Θεολογικής Σχολής Αθηνών, σε μια εποχή σημαντική για τις Θεολογικές Σχολές της χώρας με την ίδρυση και οργάνωση διακριτών προπτυχιακών προγραμμάτων και τη λειτουργία δύο Τμημάτων σε κάθε Θεολογική Σχολή (Αθηνών και Θεσσαλονίκης). Παράλληλα, edίδαξε ως Καθηγητής στη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Μπαλαμάντ, του Πατριαρχείου Αντιοχείας (1979-1990) και πρωτοστάτησε στην ίδρυση του Ινστιτούτου Μεταπτυχιακών Σπουδών Ορθοδόξου Θεολογίας στο Κέντρο του Οικουμενικού Πατριαρχείου στο Σαμπεζύ της Γενεύης, όπου δίδαξε απο το 1997 μέχρι και το 2019, και διηύθυνε ως κοσμήτορας από το 2003 μέχρι και το 2019.

Ο καθηγητής Βλάσιος Φειδάς υπήρξε τακτικός συνεργάτης των εκδόσεων «*Πάπυρος*» για τα θεολογικά και τα βυζαντινά θέματα και είναι μέλος της *Διεθνούς Ακαδημίας Θρησκευτικών Επιστημών* και πολλών *Επιστημονικών Εταιρειών*, διετέλεσε δε γενικός Γραμματέας της *Εταιρείας Βυζαντινών Μελετών*. Εκπροσώπησε τις Εκκλησίες Αλεξανδρείας, Ιεροσολύμων και Ελλάδος στους *Οικουμενικούς Διαλόγους της Ορθοδόξου Εκκλησίας* με τις Αρχαίες Ανατολικές Εκκλησίες, με την

Παλαιοκαθολική Εκκλησία, με τους Λουθηρανούς και με τους Μεταρρυθμισμένους, ενώ εκπροσώπησε την Εκκλησία της Ελλάδος στο *Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών*. Συμμετείχε ακόμη σε ειδικές αποστολές του *Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών* (WCC) στις Δημοκρατίες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης (1991) και του Υπουργείου Εξωτερικών της Ελλάδας στην πρώην Γιουγκοσλαβία (1992) για επίκαιρα ζητήματα. Έλαβε μέρος με εισηγήσεις σε πολλά διεθνή συνέδρια και υπήρξε *Σύμβουλος της Γραμματείας για την Προπαρασκευή της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Ορθόδοξου Εκκλησίας*, συντάσσοντας τόσο τον *Κανονισμό Λειτουργίας της Συνόδου*, όσο και πολλά άλλα κείμενα.

Παράλληλα με τα ακαδημαϊκά του καθήκοντα, υπηρέτησε ως *Γενικός Διευθυντής Θρησκευμάτων* του Υπουργείου Παιδείας την περίοδο 1974-1980, όπου επιμελήθηκε τα περί Θρησκείας άρθρα (**3, 13, 16, 18, 119** κ.ά.) του ισχύοντος νέου Συντάγματος του 1975, και συνέταξε τον ισχύοντα *Καταστατικό Χάρτη* της Εκκλησίας της Ελλάδος, με τον εκτελεστικό Νόμο 590 του 1977, ο οποίος έγινε πανηγυρικός αποδεκτός από την Εκκλησία της Ελλάδος με σχετική μάλιστα Εγκύκλιο της (2151/1977). Επίσης, κατά το διάστημα 1976-1985 διετέλεσε *Σύμβουλος Υπουργού ΥΠΕΠΘ και ΥΠΕΞ και Πρωθυπουργού Γεωργίου Ράλλη* για σοβαρά εκκλησιαστικά θέματα (θέματα μορφώσεως του κλήρου και γενικότερα της μεταρρυθμίσεως της Εκκλησιαστικής εκπαιδεύσεως, θέματα συνεργασίας με τα Κοινοβούλια των Ορθόδοξων Κρατών, διορθοδόξων σχέσεων, διαχριστιανικών διαλόγων, διπλωματικών σχέσεων με το Βατικανό κ. ά.), ενώ ασχολήθηκε και με το πολύπλοκο ζήτημα της εκκλησιαστικής περιουσίας, έχοντας πάντα ως κύριο στόχο τόσο την κατοχύρωση της αναγκαίας αυτοτέλειας της Εκκλησίας στα εσωτερικά της ζητήματα, όσο και την οριοθέτηση της αρμονικής θεσμικής συνεργασίας με την ελληνική Πολιτεία. Διετέλεσε *Κυβερνητικός εκπρόσωπος* στην Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Κρήτης (1975-1980), ως επίσης και μέλος των Συνοδικών Επιτροπών της Εκκλησίας της Ελλάδος, Εξωτερικών Υποθέσεων (1979 κ.εξ.). Υπήρξε Πρόεδρος του Ανωτάτου Επιστημονικού Συμβουλίου του ΥΠΕΠΘ για τις Ανώτατες Εκκλησιαστικές Ακαδημίες (2012-2015) και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της *Αποστολικής Διακονίας της Εκκλησίας της Ελλάδος* (1986-2021). Είναι μέλος των *Επιτροπών για τις σχέσεις της Εκκλησίας της Ελλάδος με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα* (1992 κ.εξ.) και *Νομοκανονικών Υποθέσεων της Εκκλησίας της Ελλάδος* (1977 κ.εξ.). Διετέλεσε *Σύμβουλος της Διακομματικής Επιτροπής της Βουλής των Ελλήνων για τη Θρησκεία και την Ορθοδοξία* και μέλος των *Ακαδημαϊκών Συνδιασκέψεων Χριστιανισμού και Ισλάμ*.

Έχει ανακηρυχθεί επίτιμος διδάκτωρ της Θεολογικής Σχολής του Πρεσον (Σλοβακία) (1990) και της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (2022), ενώ έχει λάβει και τον τίτλο του Επίτιμου Καθηγητού του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (2024). Επίσης, έχει τιμηθεί για τις υπηρεσίες του τόσο στα πρεσβυγενή Πατριαρχεία, όσο και στις άλλες Ορθόδοξες Εκκλησίες με ανώτατες τιμητικές διακρίσεις, όπως με το οφίκιο του Αρχοντος Διδασκάλου από το Οικουμενικό Πατριαρχείο (1998) και τον Χρυσό Σταυρό του Αποστόλου Παύλου από την Εκκλησία της Ελλάδος (2006).

Ο Καθηγητής Φειδάς υπήρξε ο Γραμματέας της Νομοκανονικής Γραμματείας της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Ορθοδόξου Εκκλησίας (Κρήτη, 2016). Συμμετείχε σε όλες τις Προσυνοδικές Πανορθόδοξους Διασκέψεις (1976, 1982, 1986, 2009, 2015) καθώς και στις Συνάξεις των Προκαθημένων (2014 και 2016), συντάσσοντας όλα σχεδόν τα κείμενα της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου, όπως άλλωστε ανέφερε χαρακτηριστικά ο ίδιος ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος (1991-): «ἔχετε μοναδικήν συμβολήν εἰς τήν κατάρτισιν καί τήν διαμόρφωσιν τῶν κειμένων, τά ὅποια ὑπεβλήθησαν εἰς τήν Σύνοδον».

Ο Καθηγητής Φειδάς έχει πλούσιο συγγραφικό έργο. Εξέδωσε τα δύο μνημειώδη τρίτομα έργα του, *Ο Θεσμός της Πενταρχίας των πατριαχών*, τόμ. Ι, ΙΙ, ΙΙΙ (1969, 1970 καί 2012) και *Εκκλησιαστική Ιστορία*, τόμ. Α΄, Β΄, Γ΄ (1992, 1998 καί 2014), τα οποία ξεχωρίζουν και αποτελούν πολύ σημαντικά εγχειρίδια, ενεργά αναγνώσματα και αντικείμενα μελέτης, με συνεχώς αυξανόμενη την αποτίμησή τους από την επιστημονική κοινότητα, τόσο ως προς το επιστημονικό μέγεθός τους, όσο και ως προς τη εκκλησιαστική αξία τους. Μεταξύ των άλλων πολυαρίθμων συγγραμμάτων του αναφέρονται τα εξής: *Βυζάντιο. Βίος-Θεσμοί-Κοινωνία-Εκκλησία-Παιδεία-Τέχνη* (1985, δ΄ έκδ. το 1997), *Εκκλησιαστική Ιστορία της Ρωσίας. Από την ίδρυσή της μέχρι σήμερα* (1966, 2005 ε΄ έκδ. επηυξημένη), *Ιεροί Κανόνες και Καταστατική Νομοθεσία της Εκκλησίας της Ελλάδος* (1997), *Droit Canon. Une perspective Orthodoxe* (1998) *Εκκλησιολογία μεταξύ Χριστολογίας και Πνευματολογίας, υπό το φως της Πατερικής Παραδόσεως* (2018), *Εκκλησιαστικό Δίκαιο* (2021), *Το περί Θεού ερώτημα εις τα νεώτερα φιλοσοφικά συστήματα, υπό μίαν Ορθόδοξην προοπτικήν* (2025), *Το Φυσικόν Δίκαιον και τα ανθρώπινα δικαιώματα* (2025), *Το κήρυγμα της Βυζαντινής Ιεραποστολής και ο κόσμος των Σλάβων* (2026, υπό έκδοσιν).

Επίσης, έχει γράψει περισσότερα από 140 άρθρα τόσο σε διεθνή, όσο και σε εγχώρια επιστημονικά και θεολογικά περιοδικά, καθώς και πλήθος σχετικών άρθρων στην *Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος Λαρούς* και στην *Πάπυρος Λαρούς Μπριτάννικα*, στην *Θρησκευτική και Ηθική Εγκυκλοπαίδεια*, στις σημαντικές εκδόσεις της Εκδοτικής Αθηνών *Θρησκείες* και *Θησαυρός της Ορθοδοξίας*, καθώς και στον ημερήσιο ή περιοδικό Τύπο και στον εκκλησιαστικό περιοδικό Τύπο για σοβαρά εκκλησιαστικά θέματα ή ζητήματα. Υπήρξε επίσης βασικό μέλος της επιτροπής του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων για την έκδοση των σχολικών θρησκευτικών βιβλίων.

Μετά την συνταξιοδότησή του ο καθηγητής Φειδάς συνεχίζει να συγγράφει μελέτες, άρθρα και βιβλία, τα οποία προωθούν την Εκκλησιαστική Ιστορία, το Κανονικό Δίκαιο και την Θεολογία. Παράλληλα, συνεχίζει να προσφέρει με κανονική, επιστημονική και θεολογική ακρίβεια και συνέπεια τις υπηρεσίες του στην Εκκλησία, τόσο στο Οικουμενικό Πατριαρχείο και στην Εκκλησία της Ελλάδος, όσο και στα πρεσβυγενή Πατριαρχεία, ως επίσης και στις άλλες Εκκλησίες, όπου του ζητηθεί, με την ιδιότητα του *Νομοκανονικού συμβούλου* σχετικά με επίκαιρα ζητήματα που απασχολούν την Εκκλησία, όπως χαρακτηριστικά αυτό της παραχώρησης αυτοκεφαλίας στην Εκκλησία της Ουκρανίας.

Ο Επίτιμος Καθηγητής κ. Βλάσιος Φειδάς με το ερευνητικό και συγγραφικό του έργο έχει διαφωτίσει άγνωστες πτυχές όχι μόνο της *Εκκλησιαστικής Ιστορίας*, αλλά και της *Θεολογικής Επιστήμης* ευρύτερα. Φύσει ευγενής, προσηνής και μειλίχιος ο ίδιος, κατάφερε να θεμελιώσει και να αναπτύξει έναν νηφάλιο και παραγωγικό επιστημονικό διάλογο κυρίως στην ερευνητική περιοχή της *Εκκλησιαστικής Ιστορίας* και του *Κανονικού και Εκκλησιαστικού Δικαίου*, ενώ η ευρυμάθειά του έχει αναγνωρισθεί διεθνώς από όλους τους μεγάλους ρωμαιοκαθολικούς και προτεστάντες θεολόγους, όπως οι *Yves Congar*, ο *A. de Halleux*, *Gilles Emery*, κ.ά.

Ο κ. Φειδάς κατάφερε να μας δώσει έργα μεστά, θεμελιωμένα στο υλικό των πηγών και τεκμηριωμένα στη διεθνή βιβλιογραφία. Ενδεικτική για την προσωπικότητα και το έργο του είναι η αναφορά της Α. Θ. Παναγιώτητος του Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου στην ομιλία του κατά την αναγόρευση του Καθηγητού Φειδά εις Επίτιμον Διδάκτορα του ΑΠΘ: «*Εἶσθε, διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Θεολογίαν, Θεσμός ἐν Προσώπῳ*».